

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ

- Sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi konusunda bireyin tek başına çabası yeterli değildir.
- Hastaya düşen görevler kadar, sağlık hizmeti sunanlara da sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi konusunda görev düşmektedir.
- Sağlık hizmeti sunanların hastalarla daha anlaşılır biçimde iletişim kurmaları bu konuda atılacak önemli adımlardan biridir.

- Sağlık hizmeti sunanların hizmet sunumunda sözlü dil becerileri büyük önem taşımaktadır.
- Hasta ile iletişimde onlara uygun sorular sormak, sözlü tıbbi tavsiyelerde bulunmak veya tedavi ile ilgili açıklama yapmak gerekmektedir.
- Bireyin okuyup anlayabildiğinden emin olmak, basit, açık ifadeler kullanmak, “lütfen bana gösterin” veya “tekrarlayın” gibi cümleler kullanarak enformasyonun doğru ulaştığından emin olmak, sorulara mutlaka cevap istemek, hasta ile yakın, sıcak bir iletişim kurmak, anahtar mesajlara odaklanmak ve tekrarlamak, kısa açıklamalar yapmak, yan etkilerden bahsetmek sağlıklı bir iletişim kurmak için gereklidir.

- Sağlık okuryazarlığında sağlık enformasyonunun her konunun özelinde basit haliyle verilmesi yerinde olacaktır.
- Düşük sağlık okuryazarlık seviyesine sahip bir bireyin okuma becerisinin az olabileceği dikkate alınarak, tıbbi enformasyonların çerçeve içinde açıklamalar, şemalar veya açıklayıcı başlıklar gibi yöntemlerle verilmesi uygundur.
- Herkesin anlayabileceği, gündelik dilde kullanılan kelimelerle, basit bir biçimde ifade etmek anlaşılır olmayı beraberinde getirecektir.

Sade dil kullanmak için bunları yapın

- En önemli mesajları başta verin.
- Karmaşık bilgileri anlaşılır şekilde olması için parçalara bölün.
- Sade ve anlaşılır bir dil kullanın.
- Konuların daha anlaşılır olması için liste ve tablo kullanın.
- Metnin okunabilirliğini artırın.
- Materyallerin kültürel uygunluğuna dikkat edin.
- Görsellerin anlaşılır ve dikkat çekici olmasına özen gösterin.

ÖNEMLİ

- ABD Ulusal Sağlık Enstitüleri (NIH), hasta eğitim materyallerinin 6.-7. sınıf okuma seviyesinden daha yüksek yazılmış olmamasını öneriyor.

MEDYA

- Sağlık okuryazarlığının kişilerarası, toplumsal ve ekonomik boyutunun önemi gibi, medya boyutunun da önemi büyüktür. Medyada sağlık ve sağlığa ilişkin enformasyonlar hedef kitleye ulaşmak gerekçesiyle, zaman zaman basite indirgenerek verilmektedir.
- Ciddi hastalık veya sağlık sorunları hakkında birkaç basit cümle ile bilgilendiğini düşünen hastaların, sağlık hizmeti almak için başvuruda bulunmaması veya mevcut sıkıntılarını küçümsemesi, görmezden gelmesi karşılaşılabilen sorunlardır.

- Sağlık konusunda etkin iletişim yollarının bulunmasında, kitle iletişim araçlarından yani medyadan yararlanılması çok büyük önem kazanmaktadır. Medya çok sayıda kişiyle iletişim için kullanılmaktadır. Sağlık okuryazarlığı ve medya daha çok üzerinde durulması ve vurgulanması gereken bir konu olarak gittikçe önem kazanmaktadır.

- Medya iletişiminin kuvvetli yönleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:
  1. Çok sayıda kişiye ulaşabilme potansiyelinin olması
  2. Elverişli, uygun ve genel olarak güvenilir bulunan bir bilgi kaynağı olması
  3. Kampanyanın güvenilirlik algılamasını ve değerini yükseltici etki yapabilmesidir.

- Medya iletişiminin zayıflıkları ise şunlardır;
  1. Reklamların pahalı olması
  2. Yayına hazırlanırken bilginin ya da haberin saptırılma olasılığı (sulandırılma ya da abartılma)
  3. İletimin genellikle tek yönlü olması (okuyucu mektupları ve telefon bağlantılı radyo programları bunu bir dereceye kadar azaltsa da)
  4. Eklenen başlıkların ve giriş paragraflarının ana mesajı desteklememe olasılığı

DSÖ tarafından, toplumlarda sağlık okuryazarlığı bilincinin geliştirilmesine yönelik řu yaklaşımlar öneriliyor:

1. Sağlık okuryazarlığı eğitimi erken çocukluk döneminden itibaren yapılmalı.
2. Sağlığın geliştirilmesi kavramı okul eğitimi sırasında geliştirilmeli.
3. Yetişkin dönemindeki eğitimde olası engellerle baş etme yolları geliştirilmeli.
4. Bireylerin özelliklerine ve kapasitelerine uygun çok yönlü programlar yapılmalı.
5. Katılımcı eğitim yöntemleri kullanılmalı.
6. Sağlıklı olmak ve iyilik hali için yeni yöntemler geliştirilmeli.